

INTRODUKTIE

Het 6de VON-congres is achter de rug. Het was een goed congres. Daarom alle hulde aan Frans Ravensloot als hoofdorganisator en aan al zijn mede-organisatoren. Er is weer een geweldig stuk werk geleverd.

In tegenstelling tot voorgaande congressen, heeft dit jaar de Moerredactie - met Hans Vergeer als tijdelijk redactielid - zich over de stromen verdeeld om voor 'Moer' het congresverslag te schrijven, met als uitzondering de stroom over de middenschool, waar de verslaggeving door de organisatie van deze stroom is verzorgd. Aan deze wijze van verslaan liggen 2 motieven ten grondslag:

- 1 Tijdens de vorige congressen is gebleken dat een organisator van een stroom zich tijdens het congres moeilijk vrij kon maken voor het maken van het verslag.
- 2 Stroomorganisatoren stemmen het verslag te veel af op de deelnemers, en niet op de afwezigen.

Dit laatste punt hebben we ons bijzonder ter harte genomen. We hopen dat we erin slagen u als niet-deelnemer te bereiken.

We vonden dit congres een goed congres omdat het o.a., evenals dat het geval was bij vorige congressen, deskundigheid en praktijk wist te verenigen. De redactie zit daarentegen met betrekking tot dit congres wel met de vraag: Is dit nu wel een moedertaalcongres? Oppervlakkig beschouwd - dus bezien vanuit het traditionele denken over het functioneren van de moedertaalleraar - waren de stromen 1, 2 en 7, respectievelijk 'School, buurt en maatschappij', 'Werken met boeken voor 4- tot 16-jarigen' en 'Taalbeschuwing: stiefmoedertaalonderwijs of Nederlands?' typische moedertaalstromen. Uit de verslaggeving zal u blijken dat het talige aspect in de andere stromen niet aan bod is gekomen. Bij voorbaat merken we op dat dit geen enkele kritiek inhoudt op de relevantie van wat in die stromen aan de orde is geweest. Integendeel, betreffende stromen waren naar onze mening uitermate boeiend en belangrijk.

Als redactie van een moedertaalvereniging zijn wij echter verplicht een belangrijk criterium duidelijk in het oog te houden, te weten: we dienen ons verslag naar de lezers toe te verantwoorden op het punt dat gestalte gegeven wordt aan het denken over moedertaalonderwijs. En hier ligt ons probleem, want de lezers zullen zich afvragen: Wat is nu de identiteit van de moedertaalleraar en, daarvan afgeleid, die van de VON? Dat is het grote vraagstuk. Daar hebben wij geen antwoord op, maar er wordt in de VON maar net gedaan alsof die vraag niet bestaat. En dat vinden wij onjuist.

Onzes inziens zitten aan dit vraagstuk minstens drie aspecten die bepalend kunnen worden voor de weg die VON met haar beleid en de VON-congressen kan inslaan. Als je ervan uitgaat dat taal de uitingsvorm is velerlei zaken, dan zou je van de VON een algemeen onderwijskundige vereniging kunnen maken met speciale aandacht voor moedertaal.

Een andere mogelijkheid is dat het beleid primair gericht blijft op specifieke moedertaalaspecten en dat het uitwaaiëren naar niet-talige aspecten - met name geldt dat voor VON-congressen - expliciet wordt gemaakt om het verband tussen moedertaal en niet-moedertaal gestalte te geven. Het derde aspect heeft te maken met - zo zou je het

kunnen noemen - 'vakverschuiving'. Een voorbeeld daarvan levert stroom 6 'Emancipatie van de media in het onderwijs'. Non-verbale vormen van communicatie hebben in de maatschappij al lang hun intrede gedaan. Het onderwijs dient daarbij aan te sluiten. Wellicht is de moedertaalleraar wel de meest aangewezen om op school ook aandacht te besteden aan non-verbale vormen van communicatie. VON-congressen zouden op dat punt bijscholing kunnen geven.

Wij hebben met betrekking tot het vraagstuk van de identiteit van de VON geen unanieme mening. Dat hoeft ook niet. Wij beogen slechts dat dit probleem aan de orde gesteld wordt om - geheel in overeenstemming met de VON-'philosophy' - op emancipatorische wijze een discussie daarover op gang te krijgen.

de redactie